

MỞ ĐẦU

Hệ thống tư pháp của Việt Nam dựa trên nền tảng 3 trụ cột chính : Bộ tư pháp, Tòa án nhân dân tối cao và Viện kiểm sát nhân dân tối cao.

Năm 1960, Tòa án nhân dân tối cao bắt đầu đào tạo thẩm phán cho Việt Nam tại một cơ sở đào tạo của Tòa. Khi đó, cơ sở đào tạo này chưa phải là một trường đại học. Năm 1992, cơ sở này sát nhập với Khoa luật của Trường Đại học tổng hợp để trở thành Trường Đại học luật Hà Nội, có chức năng đào tạo thẩm phán. Từ năm 1994, Tòa án nhân dân tối cao đã thành lập lại một cơ sở đào tạo mới, trụ sở mới được xây dựng từ năm 2012.

Cơ sở đào tạo của Viện kiểm sát nhân dân tối cao tồn tại từ 45 năm nay. Cũng giống như cơ sở đào tạo của Tòa án nhân dân tối cao, ban đầu trường này có chức năng đào tạo kiểm sát viên, sau đó chuyển giao trách nhiệm này cho Học viện tư pháp.

Kể từ khi có các Nghị quyết năm 2002 và 2005 của Bộ chính trị, đào tạo thẩm phán và kiểm sát viên ở Việt Nam được giao cho Học viện tư pháp trực thuộc Bộ tư pháp. Học viện cũng có thẩm quyền đào tạo các chức danh tư pháp khác như luật sư, công chứng viên và chấp hành viên. Nghị quyết ra đời đã cho phép xây dựng một trường đào tạo có chức năng đào tạo thẩm phán và kiểm sát viên của Việt Nam. Tuy nhiên, Tòa án tối cao và Viện kiểm sát tối cao sau đó lại được giao lại chức năng quản lý đội ngũ nhân lực của họ và từ đó họ có chức năng đào tạo thẩm phán và kiểm sát viên. Một mặt, quyết định ngày 21/12/2012 của Bộ chính trị cho phép Tòa tối cao có thêm chức năng đào tạo nguồn thẩm phán bên cạnh việc bồi dưỡng. Điều kiện đầu vào là có bằng cử nhân luật (4 năm), triển vọng tương lai là thành lập

một “Học viện toà án”. Mặt khác, quyết định số 614 ngày 24/4/2013 của Thủ tướng chính phủ cho phép Viện kiểm sát tối cao thành lập “Trường đại học kiểm sát” từ nền tảng cơ sở đào tạo có chức năng bồi dưỡng kiểm sát viên. Trường ĐH này cũng có thêm chức năng đào tạo đại học với thời gian là 4,5 năm.

Từ năm 2015, cơ sở đào tạo của Toà án nhân dân tối cao đã trở thành Học viện toà án và thực hiện đào tạo đại học chuyên ngành luật cho sinh viên bên cạnh công tác đào tạo nguồn và bồi dưỡng thẩm phán. Tương tự như vậy, cơ sở đào tạo của Viện kiểm sát nhân dân tối cao cũng trở thành một Trường đại học trong đó có đào tạo đại học chuyên ngành luật cho sinh viên và đào tạo nguồn kiểm sát viên cho Việt Nam.

Thẩm phán và kiểm sát viên của Việt Nam từ nay sẽ được đào tạo tại hai trường riêng biệt : Học viện tư pháp thuộc Bộ tư pháp vừa đào tạo thẩm phán vừa đào tạo kiểm sát viên, Trường đại học Kiểm sát chuyên đào tạo kiểm sát viên và Học viện toà án chuyên đào tạo thẩm phán.

Mục đích của báo cáo này là nêu thực trạng các chương trình đào tạo thẩm phán và kiểm sát viên ở Việt Nam (I) để sau đó đề xuất các hướng hợp tác quốc tế trong tương lai giữa Trường thẩm phán quốc gia Pháp (ENM) và các trường đào tạo của Việt Nam (II)

- Đào tạo thẩm phán và kiểm sát viên ở Việt Nam

Các kiểm sát viên tương lai của Việt Nam được đào tạo tại Trường đại học kiểm sát (A) trong khi đó thẩm phán tương lai được đào tạo tại Học viện toà án (B). Ngoài ra, thẩm phán và kiểm sát viên còn được đào tạo tại Học viện tư pháp (C).

- Trường đại học kiểm sát
- Giới thiệu chung

Trường Đại học kiểm sát mỗi năm đón 102 học viên, thời gian đào tạo là 9 tháng. Trường cũng cung cấp các khoá bồi dưỡng 5 ngày/năm dành cho kiểm sát viên đương nhiệm và tổ chức bồi dưỡng theo nhu cầu địa phương.

Để có thể theo học kiểm sát viên, cần có các điều kiện là có bằng đại học luật (4 năm) và có kinh nghiệm làm việc tại các Viện kiểm sát với thâm niên ít nhất 1 năm (nhưng trên thực tế học viên thường có thâm niên 4 năm). Các Viện kiểm sát lựa chọn và cử cán bộ đi học.

Chương trình đào tạo kiểm sát viên được chia ra thành 6 học phần :

- + Luật quốc tế
- + Nghiệp vụ điều tra
- + 3 học phần liên quan tới hình sự
- + Dân sự

Trường có 11 giảng viên cơ hữu, đã tốt nghiệp đại học tại trường và hiện đang phụ trách giảng dạy các môn lý thuyết. Ngoài ra Trường còn mời đội ngũ giảng viên thỉnh giảng là các kiểm sát viên đương chức, họ là những người giảng dạy mảng thực hành nghiệp vụ chuyên môn.

Trong suốt quá trình đào tạo, học viên được đánh giá theo cách thức như sau :

- 10% điểm chuyên cần
- 10% điểm thi giữa kỳ
- 20% điểm bài tập nhóm
- 60% điểm thi cuối kỳ

Sau khi kết thúc khoá đào tạo tại Trường, học viên sẽ có thể được bổ nhiệm kiểm sát viên nếu học đạt các điều kiện sau :

- Đạt chứng chỉ đã qua đào tạo kiểm sát viên tại Trường
 - Là công dân Việt Nam
 - Có phẩm chất đạo đức tốt
 - Có tinh thần trung thành phục vụ tổ quốc
 - Có bằng Đại học chuyên ngành luật (4 năm)
 - Thi đỗ kỳ thi bổ nhiệm kiểm sát viên của Viện kiểm sát tối cao
- Sau khi thi đỗ, học viên sẽ quay về viện kiểm sát địa phương và bắt đầu sự nghiệp kiểm sát viên

Theo ý kiến của các giảng viên, chương trình đào tạo kiểm sát viên hơi ngắn, nhất là mảng dân sự. Ngoài ra, đội ngũ giảng viên cũng chia sẻ rằng họ gặp khó khăn trong việc tìm kiếm hồ sơ các vụ việc thật để làm tài liệu giảng dạy. Họ mong muốn Tòa án nhân dân tối cao cung cấp các hồ sơ vụ án để họ có thể sử dụng trong giảng dạy.

Liên quan tới giảng viên, đội ngũ sư phạm cảm thấy tiếc là những người làm công tác giảng dạy chuyên nghiệp lại ít được đào tạo nghiệp vụ toà án và ngược lại những giảng viên kiêm chức có chuyên môn thực tiễn lại ít được đào tạo nghiệp vụ sư phạm. Thêm vào đó là tỉ lệ bài giảng lý thuyết chiếm phần lớn thời gian khiến việc áp dụng các phương pháp sư phạm tích cực, thu hút người học không được phát huy.

- **Đào tạo mảng kiểm sát hình sự**

Các kiểm sát viên tương lai được học 3 học phần liên quan tới hình sự trong vòng 4 tháng :

- Chức năng của kiểm sát viên trong kiểm sát các hoạt động điều tra
- Kiểm sát hoạt động của toà án
- Kiểm sát thi hành án

Liên quan tới chức năng của kiểm sát viên trong kiểm sát các hoạt động điều tra, học phần này được miêu tả là rất cụ thể vì đây là nghiệp vụ chính của kiểm sát viên : kiểm sát điều tra. Vì vậy, nội dung đào tạo tập trung vào phần đánh giá tội danh, chỉ thị điều tra và bảo vệ quyền tự do cá nhân. Trên thực tế, kiểm sát viên nhận được báo cáo điều tra sau khi điều tra đã kết thúc, dựa trên báo cáo đó, kiểm sát viên sẽ đưa ra quyết định truy tố vụ việc hay không.

Kiểm sát hoạt động của toà án : học viên được học cách giám sát tất cả các hoạt động của thẩm phán, hội thẩm nhân dân và tất cả các chủ thể có liên quan trong một vụ án hình sự. Theo đó, kiểm sát viên có thể yêu cầu hoãn ra bản án theo một thủ tục tố tụng đặc biệt. Trong học phần này, học viên được đào tạo cách đọc cáo trạng tại phiên toà cũng như kỹ thuật lấy lời khai.

Cuối cùng, liên quan tới thi hành án, học viên được đào tạo cách kiểm sát việc thi hành án hình sự (điều kiện giam giữ, giảm án v.v...). Kiểm sát viên phải đảm bảo được rằng việc thi hành án của lực lượng công an là phù hợp với các quy định của pháp luật.

Trong các học phần này, học viên làm việc trên hồ sơ vụ án thật. Ngoài ra, họ cũng được thực hiện diễn án và đi thực tế 2 ngày tại các viện kiểm sát địa phương, cơ quan điều tra và các trại giam.

- Đào tạo mảng kiểm sát dân sự
- Học phần này liên quan tới chức năng của kiểm sát viên trong tất cả các mảng tư pháp khác ngoài hình sự (dân sự, thương mại, lao động, hành chính).

Học phần này có mục tiêu giúp học viên nắm vững những kỹ năng cần thiết trong các hoạt động sau :

- Kiểm sát hoạt động tư pháp,
- Thi hành phán quyết dân sự,
- Tố cáo, tố giác.

Giám sát các hoạt động tư pháp là kiểm sát viên có quyền kiểm sát toàn bộ quy trình tố tụng để đảm bảo đúng pháp luật và giám sát cả việc đưa ra phán quyết. Sự hiện diện của kiểm sát viên tại phiên tòa sơ thẩm là bắt buộc đối với các vụ án tranh chấp có liên quan tới tài sản công, hợp đồng cho thuê, người chưa thành niên và người thành niên khuyết tật. Ở giai đoạn phúc thẩm, kiểm sát viên phải có mặt ở tất cả các phiên tòa. Tại phiên tòa, kiểm sát viên nêu ý kiến về thủ tục tố tụng và về phán quyết của thẩm phán. Họ cũng kiểm sát tất cả mọi chủ thể có liên quan tới phiên tòa.

Về thi hành án dân sự, kiểm sát viên có nghĩa vụ kiểm sát việc trao phán quyết của tòa án tới đối tượng phải thực hiện và việc thi hành các phán quyết dân sự.

Cuối cùng, về tố cáo, tố giác, kiểm sát viên là người nhận các loại đơn tố giác của người dân liên quan tới hành vi thái độ của

những người trong Viện kiểm sát trong quá trình tố tụng. Như vậy, họ có chức năng điều chỉnh hành vi trong chính ngạch kiểm sát viên của mình.

B. Học viện toà án

- Giới thiệu chung

Học viện toà án đã tuyển sinh và đào tạo được 2 khoá thẩm phán gồm 301 và 309 học viên. Trước kia, đào tạo nguồn thẩm phán kéo dài 1 năm, từ nay trở đi thời gian đào tạo là 6 tháng, lý do là vì điều kiện đầu vào là học viên phải có kinh nghiệm ít nhất là 5 năm làm thư ký toà.

Hiện nay Trường có 23 giảng viên cơ hữu, những giảng viên chưa có kinh nghiệm làm thẩm phán chỉ tham gia giảng dạy bậc đại học. Để đào tạo thẩm phán, nhà trường phải mời các giảng viên kiêm chức, tiêu chí là những người này đã từng có kinh nghiệm làm thẩm phán.

- Nội dung chương trình

Trong suốt quá trình đào tạo, học viên thẩm phán chỉ theo học tại Trường (không đi thực tập ở bên ngoài). Chương trình đào tạo được phân chia như sau :

- 1 tuần dành cho các nội dung chung (đạo đức nghề nghiệp, lịch sử nghề, tổ chức toà án v.v...),
- 1 tuần dành cho tin học. Các thẩm phán hiện nay phải có kỹ năng soạn thảo phán quyết bằng máy tính, vì vậy nhà trường đã quyết định đưa nội dung giảng dạy tin học vào chương trình. Phần này cho phép học viên truy cập tới các nguồn tài liệu trên mạng và cập nhật kiến thức của họ.

Trường chưa có mạng nội bộ nhưng hiện đang có dự án xây dựng mạng nội bộ,

- 6 tuần dành cho nội dung hình sự,
- 7 tuần dành cho nội dung dân sự,
- Phần còn lại của chương trình đào tạo dành cho các vụ việc liên quan đến gia đình, thương mại, lao động và hành chính.

Chương trình đào tạo tập trung chủ yếu vào thực hành, ít lý thuyết. Học viên được đào tạo các kỹ năng để thực hiện chức năng của thẩm phán trong tất cả các giai đoạn của một vụ án. Trong mỗi học phần, lý thuyết chỉ chiếm một thời lượng rất nhỏ. Học viên làm việc trên hồ sơ các vụ án thật và thực hiện các bài tập diễn án.

Cuối mỗi học phần, học viên có một bài thi lý thuyết (câu hỏi về nội dung đã học) và một bài tình huống. Bài thi cuối học phần có hệ số 1.

Cuối khoá đào tạo học viên có 3 bài thi (hình sự, dân sự và hành chính), các bài thi này có hệ số 2

Sau khi có chứng chỉ, học viên có thể trở thành thẩm phán nếu đáp ứng đủ các điều kiện như :

- Đạt chứng chỉ tốt nghiệp của Trường,
- Có đạo đức tốt,
- Có bằng cử nhân luật (4 năm),
- Thi đỗ kỳ thi bổ nhiệm thẩm phán của Tòa án nhân dân tối cao.
- v.v...

Nếu thi đỗ kỳ thi của Tòa án tối cao, học viên thẩm phán được bổ nhiệm về toà địa phương theo nhu cầu của các toà.

C. Học viện tư pháp

Học viện tư pháp có chức năng đào tạo cả thẩm phán và kiểm sát viên. Từ 2016 trở về trước, hai chương trình đào tạo này là riêng biệt (1) nhưng năm 2016, học viện đào tạo chung cho cả học viên thẩm phán, kiểm sát viên và luật sư (2). Tuy nhiên, nếu không vào được chương trình học kết hợp cả ba chức danh, học viên vẫn có thể theo học chương trình riêng lẻ, chính vì vậy có thể Học viện sẽ vẫn duy trì đào tạo độc lập từng ngành. Vì vậy, rất cần phải nghiên cứu thêm về các chương trình đào tạo này.

- Các chương trình đào tạo độc lập thẩm phán và kiểm sát viên

a. Đào tạo thẩm phán

Đào tạo thẩm phán kéo dài 12 tháng. Học viên thẩm phán được tuyển theo cùng các tiêu chí của Học viện toà án (xem phần trên). Học viện tư pháp có thể tiếp nhận mỗi năm 200 học viên thẩm phán. Chương trình đào tạo được chia làm 2 phần :

- Một phần dành cho các nội dung chung bao gồm các bài giảng về đạo đức nghề nghiệp, trách nhiệm người thẩm phán, quyền con người, chống tham nhũng, hội nhập quốc tế của ngành tư pháp v.v...
- Phần thứ hai dành cho luật chuyên ngành (dân sự, hình sự, thương mại, lao động, hành chính)
- Phần luật chuyên ngành bao gồm 3 phần :
 - Xử lý án dân sự, thương mại và lao động,
 - Xử lý án hình sự,

- Xử lý các vụ việc hành chính,

Mỗi học phần được chia thành các bài, mỗi bài gồm một phần lý thuyết và nhiều bài tập tình huống. Các bài giảng trong mỗi học phần đều tuân theo cùng một lịch trình : giới thiệu một vụ án, lập hồ sơ, nghiên cứu hồ sơ, điều khiển phiên tòa, soạn thảo phán quyết. Học viên được đánh giá thông qua 3 bài kiểm tra cho mỗi học phần.

Trong suốt thời gian học, học viên tham gia 15 bài diễn án (5 án hình sự, 3 án dân sự, 2 vụ tranh chấp lao động, 2 vụ thương mại và 3 vụ hành chính)

Sau khi hoàn thành tất cả các học phần, học viên sẽ có 2 tháng thực tập tại tòa. Kỳ thực tập được chia thành 3 phần : dân sự, hình sự và hành chính.

3 phần này cũng là nội dung các bài thi để đạt chứng chỉ tốt nghiệp. Sau khi tốt nghiệp, quy trình bổ nhiệm thẩm phán cũng sẽ diễn ra giống như đã trình bày trong phần đào tạo tại Học viện tòa án (xem phần trên)

b. Đào tạo kiểm sát viên

Chương trình đào tạo kiểm sát viên kéo dài 12 tháng. Học viên được tuyển đầu vào theo cùng các tiêu chí của Trường đại học kiểm sát (xem phần trên). Học viện tư pháp có thể đón tiếp 200 học viên kiểm sát viên mỗi năm. Chương trình đào tạo được chia làm 2 phần :

- Phần đầu tiên là phần đại cương về đạo đức nghề nghiệp, điều tra của cảnh sát, chứng cứ
- Phần thứ hai dành cho các môn chuyên ngành.

Phần dành cho chuyên ngành bao gồm 3 học phần chính :

- Xử lý án dân sự,
- Xử lý vụ án hình sự,
- Xử lý các vụ hành chính.

Mỗi học phần được chia nhỏ thành các bài, cấu trúc mỗi bài gồm một phần lý thuyết và nhiều tình huống, mỗi tình huống liên quan tới một chủ đề khác nhau. Học viên được đánh giá thông qua các 3 bài kiểm tra về nội dung hình sự, 2 bài về nội dung dân sự và 1 bài về nội dung hành chính.

Trong quá trình học, học viên còn được đi thực tập tại toà, trại giam và các cơ sở pháp y.

Ngoài ra, học viên cũng được đánh giá thông qua 3 bài diễn án (hình sự, dân sự, hành chính) và bài thi cuối mỗi học phần (4 bài hình sự, 1 bài dân sự và 1 bài hành chính)

Bên cạnh đó, học viên còn có 2 bài thi tốt nghiệp bắt buộc liên quan tới vai trò của Viện kiểm sát trong việc xử lý các vụ án hình sự và một bài thi tự chọn chủ đề. Việc bổ nhiệm kiểm sát viên được tiến hành theo cùng quy trình đã được trình bày tại phần đào tạo của trường Đại học kiểm sát (xem phần trên)

- Chương trình đào tạo chung thẩm phán-kiểm sát viên-luật sư

Hiện nay Học viện tư pháp gặp khó khăn trong việc tuyển đầu vào do Toà án nhân dân tối cao và Viện kiểm sát nhân dân tối cao không gửi học viên tới đào tạo tại đây nữa. Vì vậy, Học viện tư pháp muốn mở chương trình đào tạo chung này dành cho các

đối tượng đã có bằng đại học luật (4 năm), không bắt buộc phải có kinh nghiệm làm việc trong ngành như điều kiện mà cho đến nay cả ba cơ sở đào tạo đều đang áp dụng.

Chương trình đào tạo chung này sẽ tuyển 250 học viên thẩm phán-kiểm sát viên-luật sư tại Hà Nội và 250 tại thành phố Hồ Chí Minh. Trong đó, những học viên ưu tú nhất sẽ được định hướng làm thẩm phán, tiếp đến là định hướng tới làm kiểm sát viên và cuối cùng là luật sư. Tuy vậy, người ta cũng xét tới nguyện vọng chọn nghề của bản thân học viên.

Chương trình đào tạo này kéo dài 18 tháng và được phân chia như sau :

- 10 tháng học tại trường,
- 6 tháng thực tập,
- 2 tháng nghỉ ,

Ở giai đoạn đầu của khoá đào tạo, tất cả các học viên cùng học các môn chung bắt buộc. Phần đại cương này được chia thành 3 học phần :

- Nghề luật và đạo đức nghề nghiệp
- Các kỹ năng chuyên sâu
- Thực tế (1 tuần)

Sau phần đại cương bắt buộc, học viên có thể lựa chọn các học phần tự chọn như :

- Kỹ năng nghề thẩm phán (đối với vụ án hình sự, dân sự và hành chính),
- Kỹ năng nghề kiểm sát viên (đối với vụ án hình sự, dân sự và

- hành chính),
- Kỹ năng nghề luật sư (đối với vụ án hình sự, dân sự và hành chính),

Mỗi học phần được chia nhỏ thành nhiều bài theo cùng phương pháp như trong chương trình đào tạo từng nghề riêng biệt hiện đang được thực hiện tại Học viên tư pháp (xem phần trên). Các phần thực hành, nhất là phần bài tập tình huống, được giảng dạy theo nhóm 30 học viên. Mục tiêu đề ra của chương trình đào tạo này là để học viên có thể được đào tạo tổng thể về các nghề tư pháp (thẩm phán-kiểm sát viên- luật sư) trong cùng một chương trình. Mỗi bài tập tình huống được đưa ra đều có liên quan tới cả ba nghề trên và mỗi học viên khi thực hiện bài tập diễn án đều phải thực hiện cả ba chức năng.

Trong kỳ thực tập kéo dài 6 tháng, các học viên sẽ có 2 tháng thực tập tại toà, 2 tháng tại viện kiểm sát và 2 tháng thực tập tại một văn phòng luật sư.

Giảng viên tham gia giảng dạy chương trình đào tạo này là các thẩm phán, kiểm sát viên và giảng viên đại học

Cuối khoá đào tạo, học viên sẽ được đánh giá qua bài thi soạn thảo phán quyết dân sự, hình sự và hành chính.

II. Đề xuất hướng hợp tác quốc tế trong thời gian sắp tới

Với đặc thù có nhiều trường đào tạo thẩm phán và kiểm sát viên ở Việt Nam và nhất là do thiếu sự hợp tác chặt chẽ giữa các trường nên đề xuất hợp tác sẽ là hợp tác theo từng cơ sở đào tạo chứ không theo chủ đề.

- Hợp tác quốc tế với Đại học kiểm sát

1. Tuyển dụng và đào tạo giảng viên của Trường

Sau khi phỏng vấn đội ngũ giảng viên của Trường, chúng tôi được biết rằng công tác đào tạo giảng viên của Trường vẫn còn nhiều khó khăn. Đặc biệt, những giảng viên đã từng học tại trường, được tuyển dụng và hiện đang tham gia giảng dạy mảng lý thuyết là những người có chuyên ngành luật rất vững, kiến thức cập nhật và có kỹ năng sư phạm. Tuy nhiên, những giảng viên này lại không có kinh nghiệm nghề kiểm sát viên nên họ không thể tham gia giảng dạy chuyên môn, vốn cần phải truyền đạt kinh nghiệm thực tế cho học viên. Ngược lại, những giảng viên “thỉnh giảng”, là kiểm sát viên đang trong nghề, có kinh nghiệm thực tế sâu nhưng lại không được đào tạo về kỹ năng lên lớp.

ENM ưu tiên đào tạo học viên bằng đội ngũ giảng viên là những người trong nghề (thẩm phán hoặc công tố viên). Những giảng viên này hoặc là giảng viên cơ hữu của trường (được gọi là điều phối viên đào tạo) hoặc là các giảng viên mời giảng, các thẩm phán đang hành nghề thường xuyên được mời tới để giảng một số nội dung (được gọi là thẩm phán-giảng viên liên kết)

Từ đây có thể tính tới việc hợp tác với Trường ĐH kiểm sát về mảng tuyển dụng và đào tạo giảng viên. Hợp tác này có thể tập trung vào các phương pháp sư phạm cần sử dụng để truyền đạt kiến thức và kinh nghiệm nghề kiểm sát viên dành cho các giảng viên cơ hữu và kiêm chức của Trường. Ngoài ra, còn có thể kết hợp trao đổi về các phương pháp sư phạm tương tác vì thế chia sẻ của giảng viên của Trường, phương pháp này còn rất ít được sử dụng tại đây.

2. Vai trò kiểm sát hoạt động điều tra hình sự của kiểm sát viên, nhấn mạnh việc xử lý thông tin trực tuyến

Sau khi dự một số giờ giảng liên quan tới mảng hình sự và tố tụng hình sự, chúng tôi thấy rằng viện kiểm sát đóng vai trò quan trọng trong việc giám sát các hoạt động điều tra hình sự. Tuy nhiên, có vẻ như trên thực tế, kiểm sát viên vẫn gặp nhiều khó khăn trong việc theo dõi diễn tiến công việc điều tra của bên phía cơ quan điều tra và vì vậy thường phải đưa ra quyết định theo những gì sẵn có để hoàn thành nhiệm vụ của mình theo đúng quy định của thủ tục tố tụng hình sự. Thông thường kiểm sát viên nhận được báo cáo điều tra mỗi khi cần phải đưa ra quyết định mới, điều này có nghĩa là họ phải tìm hiểu tất cả các nghiệp vụ điều tra mới mỗi khi ra quyết định.

Từ đó, có thể thiết kế các hoạt động hợp tác quốc tế liên quan tới chủ đề kiểm sát hoạt động điều tra với nội dung tập trung vào việc xử lý trực tuyến các vụ việc, một vấn đề hiện nay ở Việt Nam chưa làm.

B. Hợp tác quốc tế với Học viện toà án.

- Thiết lập mạng nội bộ chia sẻ thông tin sư phạm

Như đã nêu trong phần trước, Học viện toà án đã đưa nội dung tin học vào chương trình đào tạo thẩm phán. Học phần này có mục tiêu đào tạo kỹ năng soạn thảo phán quyết bằng máy tính, kỹ năng tra cứu trên mạng và chia sẻ kiến thức thông qua mạng internet cho các học viên thẩm phán. Các toà án ở Việt Nam hiện tại đã được trang bị mạng nội bộ nhưng Học viện toà án chưa có mạng nội bộ. Mong muốn của đội ngũ giảng viên ở

đây là có thể trang bị cho học viên thẩm phán máy tính để họ có thể truy cập vào các nguồn tài liệu đã số hoá.

ENM cung cấp cho học viên thẩm phán một mạng nội bộ trên đó có một không gian dành riêng cho các nguồn tài liệu sử dụng trong học tập. Ngoài ra, mạng nội bộ đó còn cung cấp thời khoá biểu của học viên, hồ sơ vụ án đã được số hoá, các tài liệu học tập và phần đáp án của các bài tập tình huống hoặc video của các bài tập diễn án đã thực hiện để sau đó học viên có thể làm bài tập soạn thảo phán quyết. Hiện nay ENM cũng đang tìm cách tối ưu hoá việc sử dụng mạng nội bộ này do số lượng học viên của Trường ngày càng đông.

Chúng ta hoàn toàn có thể nghĩ tới hợp tác trong lĩnh vực này kết hợp với đề xuất thứ 2 sẽ được trình bày sau đây cũng như đề xuất thứ nhất trong phần đề xuất hợp tác với Học viện tư pháp. Thật vậy, một hợp tác chung với Học viện toà án và Học viện tư pháp về chủ đề sử dụng công nghệ thông tin trong đào tạo thẩm phán và trong các toà án ở Việt Nam có thể cho phép vừa kết hợp thiết lập một mạng nội bộ dành cho mục đích đào tạo vừa cập nhật số hoá các vụ dân sự và cho phép việc thực hiện video trực tuyến phiên toà dân sự tại toà án.

- Số hoá hồ sơ các vụ dân sự

Các thẩm phán dân sự bắt buộc phải tôn trọng nguyên tắc tranh tụng tại phiên toà. Nhưng, do thiếu các dữ liệu của vụ việc dân sự trước khi có bào chữa tại phiên toà, vì vậy thẩm phán phải đảm bảo được rằng mỗi bên có liên quan đều đã biết nội dung của hồ sơ. Để làm được điều đó, cần đọc tất cả các dữ kiện mà một trong hai bên chưa có thông tin tại phiên toà, điều này gây khá nhiều khó khăn cho phiên toà, khiến phiên toà bị kéo dài.

Trong điều kiện như vậy, hợp tác để có thể số hoá và cập nhật các vụ án dân sự có thể là một ý tưởng hay, đồng thời cũng là một mảng hợp tác nằm trong tổng thể hợp tác về sử dụng công nghệ thông tin như đã nêu ở trên.

- Thủ tục tố tụng thi hành án dân sự

Sau khi dự một số giờ học của mảng dân sự tại Học viện toà án, chúng tôi đã nắm được những khó khăn hiện các thẩm phán việt nam đang gặp phải đó là việc không thi hành được một số phán quyết dân sự.

Hệ thống tư pháp Việt Nam không có chức danh thẩm phán thi hành án. Ngoài ra, chế định thừa phát lại ra đời và thay thế chấp hành viên của Nhà nước từ năm 2015, đây là một nghề mới. Trong điều kiện như vậy, hợp tác về vấn đề này sẽ góp phần bổ sung thêm vào phần hợp tác đã được triển khai giữa các đối tác Việt Nam với Văn phòng thừa phát lại quốc gia Pháp.

C. Hợp tác quốc tế với Học viện tư pháp

Những đề xuất sau đây dựa trên đề xuất dự án hợp tác của trường phòng đào tạo, Học viện tư pháp.

- Áp dụng phiên toà trực tuyến tại các toà án
- Video trực tuyến chưa được các viện kiểm sát cũng như toà án ở Việt Nam áp dụng trong tố tụng. Vì vậy, sẽ là một ý tưởng hay nếu chúng ta nghiên cứu xem cơ chế này giúp tiết kiệm thời gian và tiền bạc như thế nào.
- Chúng ta cũng có thể kết hợp đề xuất hợp tác này vào trong một hợp tác tổng thể về sử dụng công nghệ mới trong lĩnh

vực tư pháp (xem thêm phần trên)

- Kết hợp đào tạo luật sư trong chương trình đào tạo thẩm phán

Việc mở chương trình đào tạo chung thẩm phán-kiểm sát viên-
luật sư của Học viện tư pháp sẽ cho phép quan sát xem đào tạo
luật sư có thể kết hợp trong chương trình đào tạo thẩm phán hay
không, mô hình chương trình kiểu như vậy cũng đã được thực
hiện tại Nhật Bản.

Trong khi đó, mỗi năm ENM cũng tiếp nhận học viên luật sư
vào học tại các lớp thẩm phán. Tuy cùng học một chương trình
với các học viên thẩm phán trong khoảng vài tháng nhưng học
viên luật sư chỉ tham dự với tư cách tự do, không có kiểm tra
đánh giá. Nếu chương trình đào tạo kết hợp táo bạo mà Học viện
tư pháp đang ấp ủ có thể trở thành sự thật, ENM sẽ có cơ hội
chia sẻ kinh nghiệm về đào tạo kết hợp 3 nghề và cũng sẽ học hỏi
lại được kinh nghiệm về kỹ thuật kết hợp luật sư trong các bài
tập tình huống hoặc trong các hoạt động khác do Học viện tư
pháp thiết kế.

KẾT LUẬN

Nghiên cứu về đào tạo thẩm phán và kiểm sát viên ở Việt Nam
cho phép đi đến kết luận là cho đến hiện nay, ở Việt Nam không
tồn tại một cơ sở đào tạo duy nhất và thống nhất. Thật vậy, từ
giờ trở đi sẽ có hai cơ sở đào tạo thẩm phán và hai cơ sở đào tạo
kiểm sát viên. Đặc thù có nhiều cơ sở đào tạo hai nghề này khiến
ta đặt câu hỏi liệu nội dung giảng dạy có khác nhau không, chất
lượng giảng dạy tại mỗi cơ sở và cuối cùng là kỹ năng đầu ra của
thẩm phán và kiểm sát viên được đào tạo ở mỗi cơ sở là có khác

nhau không? Những câu hỏi này sẽ trở nên phức tạp hơn khi từ cuối năm 2016, Học viên tư pháp sẽ mở chương trình đào tạo kết hợp thẩm phán và kiểm sát viên với chuẩn tuyển đầu vào khác so với tiêu chuẩn áp dụng tại Học viện toà án và Trường đại học kiểm sát (bên cạnh điều kiện về bằng cấp còn đòi hỏi nhiều năm kinh nghiệm hơn)

Tuy vậy, sự đón tiếp nồng hậu chúng tôi nhận được khi đến các trường khiến tôi hoàn toàn tin tưởng vào tương lai hợp tác quốc tế giữa ENM và các cơ sở đào tạo thẩm phán và kiểm sát viên của Việt Nam.

MỞ ĐẦU	1
I. Đào tạo thẩm phán và công tố viên ở Việt Nam	2
A. Trường đại học Kiểm sát	2
1. Giới thiệu chung	2
2. Đào tạo mảng kiểm sát hình sự	3
3. Đào tạo mảng kiểm sát dân sự	3
B. Học viện toà án	4
1. Giới thiệu chung	4
2. Nội dung chương trình đào tạo	4
C. Học viện tư pháp	5
1. Các chương trình đào tạo độc lập thẩm phán và kiểm sát viên	5
a. Đào tạo thẩm phán	5
b. Đào tạo kiểm sát viên	6
2. Chương trình đào tạo kết hợp thẩm phán-kiểm sát viên-luật	

<u>sư</u>	7
<u>II. Đề xuất về hợp tác quốc tế trong tương lai</u>	9
<u>A. Hợp tác quốc tế với Trường đại học Kiểm sát</u>	9
1. <u>Tuyển và đào tạo giảng viên</u>	9
2. <u>Vai trò kiểm sát hoạt động điều tra hình sự của kiểm sát viên, nhấn mạnh việc xử lý thông tin trực tuyến</u>	9
<u>B. Hợp tác quốc tế với Học viện toà án</u>	10
1. <u>Thiết lập mạng nội bộ sử dụng trong đào tạo</u>	10
2. <u>Cập nhật trực tuyến hồ sơ vụ án</u>	10
3. <u>Thủ tục tổ tụng thi hành án dân sự</u>	10
<u>C. Hợp tác quốc tế với học viện tư pháp</u>	11
1. <u>Áp dụng phiên toà trực tuyến tại các toà án</u>	11
2. <u>Kết hợp đào tạo luật sư trong chương trình đào tạo thẩm phán</u>	11
<u>KẾT LUẬN</u>	12